

گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

بررسی شاخص ها و معیارهای جذب گردشگر ورزشی جهت توسعه صنعت گردشگری

مریم همتیان^{۱*}، مهدی مرزات^۲

چکیده :

سفر کردن و آشنایی با سرزمین های جدید از دیرباز در فرهنگ های گوناگون جهان دارای اهمیت بوده و گاه نیز مقدس شمرده می شود. در فرهنگ اسلامی نیز به سفر بسیار توجه می شده و همواره به آن توصیه شده است در عصر جدید پیشرفت های مختلف اقتصادی و اجتماعی به تغییر سبک زندگی افراد انجامیده و امروزه سفر کردن و گردش بخش مهمی از اوقات فراغت مردم را تشکیل می دهد. (فرقانی، نافرد، ۱۳۸۵)، هم اکنون اکثر کشورهای پیشرفته جهان، جهانگردی را بهترین راه برای اعتلای فرهنگ و تفاخر ملی و رسیدن به صلح و همچنین دستیابی به درآمدهای سرشار اقتصادی می دانند. گسترده شدن پدیده توریسم به تخصصی شدن هر چه بیشتر آن انجامیده، به طوری که امروزه با ابعاد گوناگون آن همچون جهانگردی تفریحی و ورزشی، پزشکی، علمی و مذهبی و فرهنگی و... روبرو هستیم و در هر کدام از این بخش ها، تعداد زیادی از مردم به گونه ای کاملاً تخصصی در حال فعالیت هستند. (گی چاک وای، ۱۳۸۲، همان) گردشگری به عنوان بزرگ ترین صنعت جهان و ورزش به عنوان یکی از صنایع بزرگ و با اهمیت در دنیای کنونی هستند که از تلفیق آنها یکی از شگفت انگیزترین صنایع خدماتی مدرن به نام صنعت (گردشگری ورزشی) به وجود آمده است، افزایش خیره کننده تعداد جهانگردان و ورزشی چه به صورت فعال به عنوان ورزشکار، یا غیر فعال به عنوان تماشاچیان و علاقه مندان به ورزش، در رویدادهای ملی و بین المللی و المپیک شاهد این مدعا است. توریسم همانند ورزش در درک فرهنگی بین جوامع و ملل سهم بسزایی داشته و در صورتیکه به درستی مدیریت گردد، موجب حفظ محیط زیست، فرهنگ ها، تندرستی و ارتقاء کیفی زندگی بازدیدکنندگان و ساکنان جوامع مقصد خواهد شد. صدا البته اگر به گونه ای صحیح مدیریت نگردد، تاثیرات منفی اجتماعی، محیطی و اقتصادی در بر خواهد داشت. در نتیجه درک طبیعت توریسم نه تنها برای افرادی که در این بخش فعال بوده یا تحصیل می کنند بلکه برای رهبران دولت ها، سیاستگزاران و شهروندان نیز بسیار پراهمیت است. (اصفهانی، نوشتن، ۱۳۸۸)

¹ کارشناس ارشد طراحی شهری

² کارشناس ارشد طراحی شهری

گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

واژه‌های کلیدی: گردشگر، گردشگری، ورزش، گردشگری ورزشی

مقدمه:

زندگی در شهرها، شهروندان را از فعالیت طبیعی به شدت دور می‌کند. در چنین شهرهایی به دلیل مشغله بیش از حد افراد، نامساعد بودن محیط طبیعی و اجتماعی شهری و آلودگی‌های موجود، شهروندان به اتومبیل به شدت وابسته شده‌اند و فعالیت‌های اوقات فراغت نیز به نوعی تنظیم شده که با کمترین تحرک و فعالیت بدنی همراه است. در حالی که دستگاه‌های بدن انسان طوری ساخته شده‌اند که با فعالیت و انجام کار بیشتر بر قابلیت‌های آنها افزوده می‌شود. فناوری، و نوع زندگی جدید فرصت‌های حرکتی را از انسان سلب نموده است. در جوامع کنونی بسیاری از افراد به مشاغل کم تحرک مشغول بوده و محدودیت حرفه‌ای و سایر مشغله‌ها امکان فعالیت بدنی کافی به آنان نمی‌دهد و عامل ایجاد تنش‌ها و نگرانی‌های عصبی و روانی می‌گردد. فقر حرکتی مشکلات بسیاری را ایجاد می‌کند، از جمله بیماری‌های تن (بیماری‌های قلبی - تنفسی، پوکی استخوان، پیری زود هنگام) و بیماری‌های روحی و روانی. بنابراین شهروندان برای پاسخگویی به نیاز تحرک باید به طور برنامه‌ریزی شده‌ای به ورزش بپردازند تا از مزایای آن بهره‌مند شوند. یکی از راه‌هایی که جامعه‌شناسان برای کاهش فشارهای ناشی از زندگی شهری همواره پیشنهاد کرده‌اند تقویت روح از طریق تقویت جسم است. ورزش از جمله فعالیت‌های جسمانی است که صرف نظر از پرورش جسم سالم تاثیر مستقیم بر روح دارد. پس برای تشویق اکثریت مردم و ساکنین شهرهای نیاز به بستر سازی مناسب و فرهنگ سازی است. فعالیت بدنی و توجه به ورزش و سلامت می‌تواند کیفیت زندگی را در تمام سنین برای همگان بهبود بخشد. توجه به اینگونه فضاها باعث ارتقای کیفیت زندگی عمومی، افزایش ارتباطات و تعاملات اجتماعی و کاهش فشارهای روحی و روانی ناشی از زندگی شهری خواهد شد که به سلامتی روانی جامعه کمک شایانی خواهد کرد. نقش ورزش در زندگی شهرنشینان بسی مهم و قابل اهمیت است. زیرا ورزش از یک سوی می‌تواند جنبه‌های فردی جمعیت را پاسخگو باشد و از سوی دیگر زمینه لازم در خصوص زندگی جمعی جمعیت را فراهم کند. نیمه دوم قرن ۲۰ را باید عصر صنعت گردشگری نام نهاد (پاپلی یزدی، سقایی، ۱۳۸۶). توجه به صنعت گردشگری بیانگر این واقعیت است که این امر به یک سلسله تائیرات و تغییرات اقتصادی-فرهنگی-اجتماعی و حتی محیطی در هر کشور می‌انجامد (perace, 1989). امروزه توسعه گردشگری در کشورهای مختلف چه به لحاظ اقتصادی و چه از جنبه‌های فرهنگی اجتماعی و سیاسی مورد توجه همگان قرار گرفته است. امروزه صنعت گردشگری به اندازه‌ای در توسعه اقتصادی-اجتماعی کشورها اهمیت دارد که اقتصاددانان آن را صادرات نامرئی نام نهاده‌اند. باید افزود که چرخه عظیم مالی که به طور غیر مستقیم حول محور صنعت گردشگری می‌چرخد به مراتب از درآمدهای مستقیم بر اقتصاد جهانی تاثیر گذار است. گردشگری از نظر فرهنگی نیز دارای اهمیت است. این امر در کوتاه مدت موجب اتحاد و پیوند بیشتر اقوام، مذاهب و فرهنگ‌های مختلف شده است. به همین دلیل روز به روز بر اهمیت بعد (عنصر فرهنگ) این صنعت افزوده می‌شود. گردشگری موجب افزایش آگاهی جوامع از شیوه‌های